

PIK SVOBODA 1933.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

виходить три рази на тиждень:
вівторок, четвер і суботу.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

31 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Реклама, оголошення і інші повідомлення
приймає редакція "СВОБОДА".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1933.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"

the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association,
at 31 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союзу

— "СВОБОДА" —

Official organ of Ukrainian National Association.

PIK XXIV.

ДЖЕРЗИ СІТІ, Н. Дж., вівторок 1-го лютого 1916.

Ч. 14.

№

VOL. XXIV.

JERSEY CITY, N. J., Tuesday, February 1, 1916. No. 14.

ІТАЛІЙЦІ УТІКАЮТЬ З АЛЬБАНІЇ.

Воєнна добыча в Чорногорі: 314 гармат і 50.000 крісів.

Побоевище над Дністром вкрите російськими трупами.

Наступ німецьких військ у Франції: 1.300 полонених і 22 машин. крісів.

ВІЙНА НА БАЛКАНАХ:

ІТАЛІЙЦІ ПОПОРНИЛИ АЛЬБАНСЬКУ ПРИСТАНЬ ДУРАЦЦО.

РИМ, 29. січня. — Італійські війська, які стояли залогою в альбанській пристані Дураццо, з'їздили перевезені назад до Італії. Австрійські війська нахоту на віддаленню кілька годин маршу від Дураццо. Шкоро похід Австрійських військ великий болюта на альбанських дорогах.

ВОЄННА ДОБИЧА В ЧОРНОГОРІ: 314 ГАРМАТ, 50.000 КРІСІВ І 50 МАШИНИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 29. січня. — Австрійсько-угорська кватера подає про Чорногорі оті висти:

„Австрійсько-угорські війська заняли альбанське місто Алессо і пристань Сан Джованні ді Медуа. Велика кількість запасів попала ся в руки австрійських військ. Загальне полонення в Чорногорі є зовсім спокійне. В багато містах і селах мешанців торжественно вітали австрійські війська.

„Ціла воєнна добыча в Чорногорі складає ся з 314 гармат, поперх 50.000 крісів і 50 машинових крісів“.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

В БИТВІ КОЛО ТОПОРОВЕЦЬ (НА БУКОВИНІ) ВИЗНАЧІВ СЯ 10. ПОЛК ПІХОТИ.

БЕРЛІН, 28. січня. — Міністерство війни подає урядово оті висти:

„Віддали галицького 10. полку піхоти взяли приступом перші російські окопи коло Топоровець (на Буковині). Хоробрі юнності заняли становища в заобутих російських окопах, причім полонили значне число Москалів і здобули кілька машинових крісів“.

Детальні події війни складає ся з Українського перекладу.

Битва коло Топоровець і Бояна, котрі то містяться дедалі на самій межі граніци Буковини і Бессарбії, вказує на те, що Москалі не були ще переможні австрійської бойові дії на Буковині. Битва була з'їздом в останніх часів сивої скріплена новими військами, які перемогли тут по армії Сербії і Чорногорії.

Між Чернівець, як досвідчений експерт чинив, як війська забачені перемогли Москалів. Досвідчений як отворення всіх шкіл, гімназій і університету в Чернівцях.

ПОБОВЕШЕ НАД СТРИПОЮ І НАД ДНІСТОМ ПОКРИТЕ РОСІЙСЬКИМИ ТРУПАМИ.

БЕРЛІН, 29. січня. — Головна австрійська кватера в Галичині оголошує урядово оті висти:

„Наступ російських військ коло Устечка (над Дністром) з'їздов відбитий з хоробрим успіхом. Москалі були приневолени уступити даліше на північ. Ціла побоевище застелене російськими трупами.

„Над сорокадю стрілою Москалі понесли також тяжкі втрати. Однієї з російських літаків попустило ся вчепити над нашими становищами над Стрипою. Наша артилерія знищила два літаки і три сильно ушкодила“.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

НАСТУП НІМЕЦЬКИХ ВІЙСЬК У ФРАНЦІЇ. — 1.176 ПОЛОНЕНИХ І 22 МАШИНИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 29. січня. — Головні німецькі штаб оголосив отей звіт:

„Коло Нювіл (у Франції) німецькі війська здобули французські становища на лінії 1.500 метрів. Притім полонено 237 французів, між ними одного офіцера. Крім сего здобуто 9 машинових крісів.

„На полудне від міста Сом німецькі війська перевели наступ і заняли французські становища на лінії 1.000 метрів. 927 юннів і 12 офіцерів взяли в полон. В руки німецьких військ попало ся також 13 машинових крісів і 4 гармати до винищання мін“.

ЧИСЛО ПОЛОНЕНИХ ФРАНЦУЗІВ І АНГЛІЙЦІВ ЗРОСЛО НА 1.300.

БЕРЛІН, 30. січня. — Урядовий звіт головної німецької штабу звучить:

„Німецькі війська удержали в своїх посідахню всі здобуті становища поміж сильною протинаступу Французів. На полудне від міста Сом заняли даліше становища Французів на просторі 3.500 метрів, причім німецькі війська понесли ся о 1000 метрів наперед.

„Число полонених зросло на 1.300, між ними 17 офіцерів. Між полоненими нахоту ся також Англіїці“.

НІМЕЦЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ ЗНОВА ПАРИЖ.

ПАРИЖ, 29. січня. — Вчора ввечері появили ся над містом німецькі „цвепели“ і кинули около 12 бомб на середню міста. 24 осіб убитих і 27 ранених.

На принах властиві всі свідства в місті погашено. Віддали війська заняли сечас становища при сорокострілних гарматах і розпочали огонь на літаки. Однан з причини густої мряки стріляне не принесло жадного успіху.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Ротердам“ і „Нордам“ з Голандії прибули до Нью Йорку в суботу рану (29. січня). Почту зі старого краю привіз лише корабель „Ротердам“ з корабля „Нордам“ англійські власті забрали всю пошту (1162 мішків з листами) з Австрії і Німеччини.

„Гейт Оларф“ зі Швеції прибув до Нью Йорку в понеділок рано (31. січня). „Оскар II“ з Данії має прибути до Нью Йорку в вівторок (8. лютого). „Бергенсфюрд“ зі Швеції має прибути до Нью Йорку в п'ятницю (11. лютого).

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

„Гейт Оларф“ і „Нордам“ мають відіти з Нью Йорку до Європи в четвер (3. лютого). Листи і гроші мусять вийти в середу перед полоненням нахоту ся в Нью Йорку, коли мають відіти одніми з тих кораблів до старого краю.

УВАГА: Як рішення відіти так і приїхати на кораблі не є все точний. З причини частих бур на морі і з причини ревізії параблі міжнародними властями, знаннями час ідн кораблів улагоджено часті зміни.

Американсько-Українське Бюро.

РУІНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

ДОЛЯ МЕШАНЦІВ СЕЛА ПЛОТИЧІ ВЕЛИКОЇ.

Понизше наведений лист писав Грицько Химера до свого товариша і сусіда Миколи Грудовського у Вільсоурі, Па. Грицько Химера походить зі села Плотичі великої (пов. Березань) і служить тепер при війську та нахоту ся на терені війни в Італію. Він є одним із найсвідоміших селян в Плотичі всь. Лист писаний 12. грудня 1915 р.

Дорогий Привітало!

„Лист від Тебе я одержав 9. грудня. Довгий час я його випускав і не маю вже надії, чи впаде дістану від Тебе якийсь лист. Лист мене дуже утішив.“

Последній лист писав я з Німеччини. Тепер я вже перенесений на інше поле битви. Дорогу відбув щасливо. Через війну час війни був і все на такій фронті, де кулі баясноста грають над головою і ронуть гармати. Кожної хвили чекав на чоловіка джанган і лоната, щоби виробити війну хату в скантинні поклади. Через три місяці безперестанку перебуваю і в перших окопах; тепер має зміни і я нахоту ся зітхати даліше від цієї страшної музики.

„Дякуюте Богу, що не видіте і не чуєте той музики. Як ніч так день грим і грим. Але Бог нам помагає і є надія, що ворогів побідимо.“

Нема тут такої зими як в нас, за день і ніч дощ падає, і такі місяці (в горіхх Алясках), що війни сніг джанган. Годі опитати, як то все виглядає.

Страшний час! Куди глянеш око, то моголо коло моголо. Земля засяєна моголами, як поле снопам в час жнива.

Годі опитати всі враження, які тут тріба пережити. Від сьлі та яке і очі не видіти. Сидимо разом з товаришами і дво „меланж“. В тім світлі і кулях трафіка в мою „шалунку“, виділа діру і поміж ними пішла в землю. Моголо нічого не стало ся. Подібні історії і пригоди повторюються ся майже кожного дня.

З дому отримую листи часто від полонітих двох місяців. Моя родина здорова. Всі живуть, але не в своїй хаті. Свій дім лишили для війська, а самі мешкають в Медовій. З нашого села всі люди вибери ся до Будилова, Медової, Золочини і на „Плоске“ — де хто міг. В нашій селі повно війська. Битва від нашого села недалеко. Наших багато хидло на урлоп до дому. Я також маю надію, що на свяття піду.

В селі побуду будинки погорло. Мої будинки отять цілі. Зате Москалі, з господарства майже все забрали: корову збіли і т. д. Коні взяли з возом, але як мусяти утінати, то коні улагоді ся відобрати. І так лишили ся коні і одна ялівна, але паші бранує зовсім.

В селі ошав ся Василь Стетневич, Іван Яремко (Війт), Ілько Брильський (за рибана), Стефан і Семко Брильський (за комінари). Немають ратунку ся, як може, а решта всі вижили.

Мій брат Андрій полг в битві під Варшавою, другий брат Стефан в російських полоні. Василь Гаць, Манюк Стецюк, Петро і Іван Гач та багато інших забили. Жінка брата Андрія полгала в розгуду і померла. Сироти лишили ся при старих родичах. Ос і та доля отримала наші родини.

Багато жінок та дівчат Москалі знасилували. Неодна з них привела на світ москаліна. Якій то мерзень рабівники і гнобителі — сі Москалі.

Вже друге Різдво будемо святкувати в полі. Не з жінокою і не з діточками за столом, але з крісом в руках. Замість джонів будуть гудіти гармати. Не одному потече кров'яна слеза. Але що робити. Така воля Божа!

Желаю Вам всім веселих і щасливих свят. Весело колядайте та простіте Бога, щоби позволив нам дождати сіл щасливих часів. А коли засидете при столі до Святої Вечері, не забудьте і про нас згадати.

Здоровлю всіх сердечно. Оставляйте з Богом.

Вам все дячний
Грицько Химера.

ЯК МОСКАЛІ ОСВОБОДЖУВАЛИ КАЛІНІВКУ.

Понизше наведений лист писав М. Мацнула (Калінівець, пов. Бібрка) до свого сина Івана в Олесь, Н. Я. Лист писаний 14. грудня 1915 р.

Дорогий Сину!

„Лист від Тебе ми отримали 13. грудня і тішимо ся, що Ти, Богу дякувати, здоровий і що Тобі добре поведе ся.“

А тепер напишу Тобі децю про часи, коли то в наших сторонах була воєнна заперуха. Дня 1. вересня 1914 р. прибули до нашого села російські о-свободителі. Освободились вони нас аж до 28. червня 1915 р. Добре нас висвободили: і з мастку і зі здоров'я.

І так висвободжували, що декому не лишили на обірі ні шерстини ні пички. У нас самих забрали Москалі дві корови і одну ялівку, 35 гусей, 32 курей і 7 качок.

Від 24. до 28. червня се були вие дні последньої російської свободи.

Коли дня 1. вересня 1914 р. прибули до нас перший раз Москалі, то лише перелетіли через наше село, як саранча. Вони не мали часу, бо, як казали, мусяли опитати ся на Відень і Будапешт.

Аж доперва 24. червня 1915 р. коли мусяти зовсім уступити, зачали на добре своє діло освободжени. Оноло 9-тої години рано прибула до нас тої мерзена саранча. Люди, зразу не знали, що робити. В селі Москалі дали приназ всіх людей виганяти до копаня шанців. Ноли люди пінгали силоніці до роботи, самі Москалі кидали ся по хатах рабувати. Все крали, все рабували, що лише їм під руки попало ся. Ному уда-ло ся де-що зі збірувати і утяти, то тільки все, що зміг уратувати. А хто не міг, то того Москалі обрабували до последньої сорочки.

Якось велике щасте мали ми, що нам прецнь лишили ся дві коровиці. З ними утяти ми до Ліщина і там перебули через 4 дні, доки та російська дач зовсім не уступила.

Нарді мусяти зі села утінати, бо в селі була битва. Москалі опанули ся в нашій селі, а наші війська в Гатовичах. Тому наші люди мусяти утінати до Ліщина, бо там битви не було.

Господарі лишали ся дома, бо котрий не лишив ся дома, то його будинки розібрали. Ми поклали собі ями і сиділи в них. Наші війська острілювали Москалів гранатами. Тому і багато будинків в селі ушкоджених. Комини по хатах позривані, дахи поломані, печі по хатах повалені, стелі похрипані, стіни порозваловані. Щасте, що у нас нікого не забилі. Тільки в Ілпапа забилі в стайні корову і свиню та згоріло дві загороди: Василіа Магалушево і Іваса Магало.

Найбільша битва була в Отиневичах, Городищу, Калінівці, Ятвягах і Десятниках. У Десятниках була рукопашна боротьба (на багнеті). Там тривало від середи до суботи вночі.

В суботу о год. 10. вечером Москалі стали відітати. До рана не лишив ся нікого. Ми пінгали 16 Москалів і коли в неділю приїшла до нас патруля, ми віддали їх в руки патрулі. Дня 28. червня позули ся ми зовсім наших освободителів.

Збіне сего (1915) року було у нас красне. Найліпше зародила пшениця і жито, тільки віси трохи хилили через посуху. Сіно і отаву зародило ся добре: вистарчить для двох корів і 4 коней. Ноли лише Бог дав, щоби худоба була здорова і ми.

У нас тепер велика дорожня. Пара чоботі коштує 60 корон, літра нафти 90 сотиків, кілограм мила 4 корони, кілограм свичок 3 корони. Зате збіли і худоба дорожа. За одну корову можна взяти до 1.000 корон. Таксамо за коня. За гуску платять 12 корон, кілограм масла 10 корон, кілограм солонини 7 корон, яєць 18 сотиків.

До війни пінгали зі села всі від 18 літ до 43. В селі лишили ся всего 20 хлопів. Про всіх тих, що пішли на войну, є вісти що живуть, лише про п'ятьох нема чути.

Тепер кінчимо наше письмо і здоровлю сердечно.

М. і К. Мацнула.

ПОМІЧ ДЛЯ БРАТІВ В РІДНІМ КРАЮ.

Гурток Українців в Нью Йорку, які походить з міста Тисменицького, закладула принагідно Різдва \$78.45 на поміч для братів в своїй громаді. Дня 22. січня викладено через Американське українське Бюро (до ч. 61437001) на руки громадської зверхности 593 корон.

Ноядору заняли ся: Семен Угорчан, Панько Боринюк, Куба Юзичкий, Яро-слав Гриньовський, Николой Гаври-шенко і Павло Прибыльський.

Тисмениця потерпіла дуже багато в часі заляти П. Москалями. Багато мешанців Тисменицький, які в часі спокую займали ся ремеслом, опинили ся зараз в крайній нужді, бо зарібки устали. Всіх мусяти спосібних до військової служби, покликано знова тепер до війська, остали в місті старі, жіночі і діти. Багато між ними є таких, що не мають кривих в Америці, щоби могли надіяти ся від них поміч.

Тому, щоби бодай в часті зарібати своїм далішим братам в тих страшних часах, поставте гадки між тусилями Українцями з Тисменицького, щоби осу-тяти комітет та зібрати новозачині стучу на ратунок мешанців своїй громаді.

(Спомини серед року).

Піднявши пригоду скола єді мною
днина. На довірю приступила:
не заможний щибільний лікар (мадар-
ланд Жид), що відповів ся до мене не-
вмісно пришло Я розпитував що ра-
ніше і покладав мене на кримале-
не не наменити та сказав: «А, браво,
вони, перший раз маємо тут нагоду ба-
ти України». «А в його шпінталі було
ж і нашого українського пошуку по-
знайти оцілі!» Та се не ніщо. По-
хити ох побачив він мене знов і си-
влючому нагадуєш: «Оже ви роси-
нотоданий, чи не так?» «А коли
ж, мушу відповісти, а за віданням
до того часу не пошуку, а на У-
крінають урядово Україна, а на У-
крінації Русавама, і що ми не знава-
єш назв пошлю, як російські Укра-
їнакиної йи назви «Малоросі», я-
вничі, як його наше підняло. І з той по-
віт, більше зі мною не говорив. Ні-
завде вже не зустріє і дитину, не

Іван Німчук.
(З «Вісника Союзу визволеної України»).

Хто би мав у себе українські картини з гарними пейзажами або з видами (чи сті або й зашпалені), а хотів би подарувати їм (або бодай почитати) для ужитку архіву і вистави, зовсім ласкаво просимо! Картки на адресу ред. "Свободи", 88 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЕЛИКИЙ БІЛЬ

устроєно Пр. с. Амп. Петра і Павла, під. 27 У. М. С.,
в Німкх. Н. Демид. Н. Демид.

в суботу, дня 5-го лютого 1916 р.

в балетній галі під к. 261 Іст. Фелі ул.

початком о 6 годінх 45 вечер.

На сей бід зарученомъ іст. Українцѣ і Українцѣмъ іст. місцевихъ діл і сусѣднихъ школахъ, а зя послуху зябаву зябаву.

COMITTEE

НОВИНКИ.

від воєнних подій, треба признати, що це не малий успіх австрійської воєнної позички в українським селі на Буковині.

ПАТРІОТИЧНА ЗБІРКА

(З Вашингтону доносять, що в конгресі відносно цього не допускали до З'їзду Ларжас відносимо

ВІДКЛИКАНЄ

[illegible]

ЗИСИЛКА КАЛЕНДАРІВ ДЛЯ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

[illegible]

ПРИ ВСЯКИХ НАГОДАХ: НА ВІСАХ, НА ЗБО-
РАХ, ПРИ РОБОТІ, НА ЗАБАВАХ, НА ВЕСІЛЛЯХ,
ХРЕСТИНАХ І Т. Д. ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ЖЕРТВ
ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ У НАШІМ РІДНІЙ КРАЇ-
НА ЗБИРАЙМО ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЖЕРТВ НА ТУ
СВЯТУ ЦІЛЬ НАРОДНУ.

**ПОЗІР УКРАЇНЦІ! ПОЗІР! В ГАМ-
ТРАМК-І ДІТРОЙТ, МІШ.**

в суботу дня 5-го лютого 1916 р.
в УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ штуну в 5-ох діях
„ТИМКО КАПРАЛЬ”

— 260 —
Що нас губить.
ДІЄВІ ОСОБИ:

Татанас Нагірний	т. А. Дасюк
Гафія, його жона	т.ма Н. Палай
Ово, їх дочка	т.ма А. Говин
Тимко Направа	т. Н. Стеняк
Василь, син	т. М. Гавриш
Проким айце	т. А. Дасюк
Присяжний	т. В. Кочуровський
Скорняк, писар	т. А. Ковач
Гершко, арендар	т. Петро. Проким
Селянин	т. І. Кочуровський
Селянин	т. І. Говин
Михась	т. П. Пасюк
Паруби і дітчатка	Річ діст ся на свої.

Режисер: СІЛЬВЕСТЕР ГРИВНАК.
ПОЧАТОК О ГОД. 7.30 ВЕЧЕР.
Дохід призначений на Укр. Січових Стрільців.
ЦІНА БІЛЕТІВ: 50, 35 І 25 ЦНТ.

Приходять Родимці, 60 штук дуже гарна, за що
ручить **ІІ-ІІІ КОМІТЕТ.**

1944

3

1940

...в Європі).

ДУХ ЛІНКОЛЬНА (до вуйка Сема):

— Памятай, що і моя мати не вміла писати!

